

Bound by Words: Narrative and Fragility in Aphra Behn's Oroonoko, or The Royal Slave*

Sayyede Maryam Hosseini^{*1}

¹ Assistant Professor, University of Zanjan, Iran.

[10.22080/RJLS.2025.28589.1532](https://doi.org/10.22080/RJLS.2025.28589.1532)

Received:

1403-11-22

Accepted:

1404-03-18

Keywords:

intrusive narrator;
colonial discourse;
controlling language;
linguistic fragility.

Abstract

Aphra Behn's *Oroonoko, or The Royal Slave* demonstrates how language functions as an instrument of oppression and justification within the colonial system. Through the presence of an intrusive narrator and Eurocentric frameworks, the text simultaneously criticizes individual acts of cruelty while reinforcing colonial ideologies. By presenting the story as a "true history," the narrator acquires narrative authority and aligns readers with a Eurocentric perspective. The representation of Oroonoko as a noble figure evaluates his virtue according to European standards and diminishes his African identity. At the same time, his renaming as "Caesar" symbolizes the erasure of cultural identity and the imposition of a colonial framework. This study seeks to demonstrate how language, at various levels of narration, becomes a tool of domination and cultural erasure. Typographical choices (visual language), such as italics and capitalization, reinforce the narrator's control over the narrative and restrict the reader's interpretive freedom. Although the text offers moments of criticism directed at individual behavior, it does not conceal its complicity in legitimizing colonial domination. This study presents *Oroonoko* as a reflection of the contradictions of its age—a text oscillating between the critique and the reinforcement of colonial ideologies.

Extended Abstract

1. Introduction

Aphra Behn's *Oroonoko* is among the earliest literary texts to address directly the issues of slavery, colonialism, and race. However, through its particular use of language and narrative techniques, the work operates in a complex manner: while it criticizes individual injustices, it simultaneously reinforces the colonial ideologies of its time.

* **Corresponding Author:** Assistant Professor, University of Zanjan, Iran.

Address: Assistant Professor, University of Zanjan,
Iran.

Email: sm.hosseini@umz.ac.ir
Tel: 09109397911

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

The intrusive narrator occupies a central role in shaping the reader's perspective and asserts narrative authority by claiming that the work recounts a "true history." This authority, combined with Eurocentric framing and manipulated language, marginalizes the cultural identity of the protagonist, Oroonoko, and defines him according to European standards. Furthermore, Oroonoko's renaming as "Caesar" and the suppression of his native identity reveal the colonial system's attempt to exercise cultural control and erasure.

Given these contradictions, the central concern of this study is to investigate how language functions as a mechanism of oppression, control, and, at the same time, justification for the colonial system. Drawing upon the theoretical frameworks of Edward Said, Homi Bhabha, Gayatri Spivak, and Mikhail Bakhtin—all of whom examine colonialism or structures of power through the lens of language and discourse—as well as narratological perspectives developed by Gérard Genette, this article seeks to demonstrate that Oroonoko oscillates between critiquing and collaborating with colonial ideology.

Despite the differences among these thinkers, their shared concern with the role of language and narrative in the construction of power relations provides a basis for integrating their approaches in the analysis of Oroonoko. In particular, Genette's concept of the intrusive narrator is closely related to postcolonial critiques of colonial discourse and to the role of language in silencing and controlling the voices of the colonized.

2. Research Questions and Methodology

- This study adopts a qualitative approach with an interdisciplinary orientation. By combining theories from narratology, postcolonial studies, and linguistics, it offers an analysis of Aphra Behn's Oroonoko in an attempt to answer the following questions:
- How do narrative and language shape readers' emotional responses?
- How does Aphra Behn employ literary descriptions, dialogue, and imagery to evoke sympathy and exert ethical influence on readers?
- In what ways does Oroonoko reflect or challenge the colonial ideologies of the seventeenth century?

3. Findings and Conclusion

Aphra Behn's Oroonoko is a text marked by tension and contradiction, in which language and narrative function as a double-edged instrument. On the one hand, they provide an apparent critique of the individual injustices of the colonial system; on the other, they contribute to the reproduction of Eurocentric frameworks and discourses of domination. Through cultural assumptions rooted in Western traditions and through typographical techniques, the intrusive narrator constrains the lived experience of the colonized and defines it within a Eurocentric framework.

Although Oroonoko is portrayed as honorable and self-sacrificing, these qualities are recognized only within Western standards, and his tragic death symbolizes the complete erasure of individual agency in the face of colonial order.

This study has sought to demonstrate how language and narrative participate in reproducing and reinforcing colonial discourses while simultaneously providing readers with an opportunity to expose the hidden mechanisms of domination through critical reading and to recover the silenced voices of the colonized. In doing so, the study has aimed not only to examine the linguistic and narratological dimensions of the work but also to highlight the complex role of language in structures of power and cultural erasure.

Ultimately, Oroonoko remains, as both a historical and literary text, a living site for critique, dialogue, and the reconsideration of the cultural and linguistic dynamics of colonialism. Future studies may deepen our understanding of the effects of colonialism on language and identity by focusing more extensively on the role of the colonized and by recovering the voices that have been marginalized.

در بند کلمات: روایت و شکنندگی در اورونوکو، یا برده‌ی سلطنتی اثر افرا بن *

سیده مریم حسینی^۱

 [10.22080/RJLS.2025.28589.1532](https://doi.org/10.22080/RJLS.2025.28589.1532)

چکیده

اوروناکو یا برده سلطنتی نوشته افرا بن نشان می‌دهد که زبان چگونه به‌عنوان ابزاری برای سرکوب و توجیه در نظام استعماری عمل می‌کند. از طریق راوی مداخله‌گر و چارچوب‌بندی اروپامحور، متن همچنانکه شکل فردی بی‌رحمی و قساوت را نقد می‌کند به تقویت ایدئولوژی‌های استعماری می‌پردازد. ارائه‌ی داستان به‌عنوان «تاریخ واقعی» به راوی اقتدار می‌بخشد و خواننده را با دیدگاه اروپامحور او همسو می‌کند. بازنمایی تصویر اوروناکو به‌عنوان شخصیتی نجیب، فضیلت او را با معیارهای اروپایی ارزیابی می‌کند و هویت آفریقایی او را کم‌رنگ می‌سازد. به علاوه، تغییر نام او به «سزار» نمادی از حذف هویت فرهنگی و تحمیل چارچوب استعماری است.

این مطالعه بر آن است نشان دهد که زبان در لایه‌های مختلف روایت چگونه به ابزاری برای سلطه و حذف فرهنگی تبدیل می‌شود. انتخاب‌های تایپوگرافی (زبان بصری) مانند ایتالیک (موربنویسی) و حروف بزرگ، کنترل روایت راوی و محدودیت آزادی تفسیر خواننده را تقویت می‌کنند. در نهایت، مرگ تراژیک اوروناکو نابودی عاملیت در چارچوب استعماری را آشکار می‌کند. متن، در حالی که لحظاتی از نقد به رفتارهای فردی را ارائه می‌دهد، همدستی خود در توجیه سلطه‌ی استعماری را پنهان نمی‌کند. این مطالعه اوروناکو را بازتابی از تناقضات دوران خود معرفی می‌کند، متنی که بین نقد و تقویت ایدئولوژی‌های استعماری در نوسان است.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۳/۱۱/۲۲

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۳/۱۸

کلیدواژه‌ها:

راوی مداخله‌گر؛ گفتمان استعماری؛ زبان کنترل‌گر؛ شکنندگی زبانی.

۱ مقدمه

اثر اورونوکو نوشته افرا بن یکی از نخستین متون ادبی است که به‌طور مستقیم به موضوعات مرتبط با برده‌داری، استعمار و مسائل نژادی می‌پردازد. با این حال، این اثر از طریق استفاده از زبان و تکنیک‌های روایتی

* نویسنده مسئول: رسول بهنام

ایمیل: sm.hosseini@umz.ac.ir
تلفن: ۰۹۱۴۳۴۵۰۳۰۶

آدرس: گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران.

۱- استادیار زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران. رایانامه: sm.hosseini@umz.ac.ir

خاص، به شکلی پیچیده عمل می‌کند به این شکل که از یک سو به نقد بی‌عدالتی‌های فردی می‌پردازد و از سوی دیگر ایدئولوژی‌های استعماری زمان خود را تقویت می‌کند.

راوی مداخله‌گر در این اثر نقش محوری در شکل‌دهی به دیدگاه خواننده دارد و با ادعای بیان اینکه اثر بیانگر «تاریخی واقعی» است، اقتدار خود را بر روایت تحمیل می‌کند. این اقتدار، همراه با چارچوب‌بندی اروپامحور و استفاده از زبان دستکاری‌شده، هویت فرهنگی شخصیت اصلی، اورونوکو، را به حاشیه می‌برد و او را در قالب ایده‌آل‌های اروپایی تعریف می‌کند. از سوی دیگر، تغییر نام اورونوکو به «سزار» و حذف هویت بومی او، نشان‌دهنده‌ی تلاش نظام استعماری برای کنترل و حذف فرهنگی است.

با توجه به این تناقضات، مسأله اصلی این پژوهش بررسی چگونگی استفاده از زبان به‌عنوان ابزاری برای سرکوب، کنترل، و در عین حال توجیه نظام استعماری است. این مقاله با تکیه بر چارچوب‌های نظری ادوارد سعید، هومی ک. بابا، و روایت‌شناسی، تلاش می‌کند تا نشان دهد که چگونه اورونوکو به‌عنوان متنی عمل می‌کند که میان نقد و همدستی با ایدئولوژی‌های استعماری در نوسان است. به این ترتیب، پرسش اصلی این پژوهش این است: چگونه زبان و تکنیک‌های روایتی در اورونوکو به تقویت یا به چالش کشیدن گفتمان‌های استعماری می‌پردازند؟

همچنین به صورت کلی می‌توان اهداف تحقیق را اینگونه بیان کرد:

۱. تحلیل نقش زبان و روایت در بازتولید یا نقد ایدئولوژی‌های استعماری.
۲. بررسی تأثیر چارچوب‌بندی اروپامحور بر خوانش و درک شخصیت اورونوکو.
۳. شناسایی راهکارهایی که متن برای محدود کردن عاملیت شخصیت‌های استعمارشده به‌کار می‌برد.

۱-۱- پرسش‌های پژوهش

۱. نحوه تأثیرگذاری روایت و زبان بر واکنش احساسی خوانندگان چگونه است؟
۲. چگونه افرا بن از توصیفات ادبی، دیالوگ‌ها و تصویرسازی‌ها برای برانگیختن همدردی و تأثیرگذاری اخلاقی بر خوانندگان استفاده می‌کند؟

۳. چگونه اورونوکو بازتاب‌دهنده یا به چالش کشنده‌ی ایدئولوژی‌های استعماری قرن هفدهم است؟

۱-۲- روش پژوهش

این پژوهش از روش تحلیل کیفی با رویکرد بین‌رشته‌ای بهره می‌گیرد و با ترکیب نظریه‌های روایت‌شناسی، پسااستعماری، و زبان‌شناسی به تحلیل متن اورونوکو نوشته افرا بن می‌پردازد.

۱-۳- پیشینه‌ی پژوهش

رمان اورونوکو نوشته‌ی بن موضوع بسیاری از تحقیقات انتقادی در حوزه‌های مختلف از جمله مطالعات پسااستعماری، مطالعات جنسیت و تاریخ ادبیات بوده است:

۱. براون، لورا (۱۹۹۳)، «پایان‌های امپراتوری»: براون در این کتاب اورونوکو را متنی کلیدی در بررسی تعاملات اقتصادی و امپراتوری قرن هفدهم می‌داند.

۲. ایوانیزیوی، سوزان بی. (۱۹۹۵)، «اورونوکو: برده‌داری و نژاد در دنیای آتلانتیک»: ایوانیزیوی تأکید دارد که اورونوکو با معیارهای اروپایی ایده‌آل‌سازی شده است، چیزی که به تضعیف هویت آفریقایی او می‌انجامد.

۳. مک‌دانلد، جویس گرین (۱۹۹۶)، «نژاد، زنان و قدرت در درام اوایل دوره‌ی مدرن»: مک‌دانلد تحلیل می‌کند که اورونوکو هم‌زمان میراث آفریقایی شخصیت اصلی را ایده‌آل‌سازی و فتیشیزه^۱ می‌کند.

۴. آراوامودان، سرینیواس (۱۹۹۵)، «اورونوکو و تقاطع‌های استعماری»: این مقاله اورونوکو را به‌عنوان شخصیتی متناقض بررسی می‌کند.

۵. فرگوسن، مارگارت (۱۹۹۴)، «تداخل جنسیت، نژاد و طبقه در اورونوکو»: فرگوسن به جایگاه افرا بن به‌عنوان یک زن نویسنده در قرن هفدهم پرداخته است.

۶. تاد، جلنت (۱۹۹۶)، «زندگی مخفی افرا بن»: تاد در این اثر ترکیب واقع‌گرایی و رمانتیسیم را در اورونوکو بررسی شده است.

۷. سعید، ادوارد (۱۹۷۸)، «شرق‌شناسی»: هرچند این اثر مستقیماً به اورونوکو اشاره ندارد، نظریه سعید درباره ساخت دیگری در گفتمان استعماری برای فهم بازنمایی اورونوکو و تقابل‌های فرهنگی آن کاربردی است.

۸. هیوز، درک (۱۹۹۴)، «رنج و اخلاق در اورونوکو»: بررسی می‌کند چگونه بن از تراژدی شخصیت اصلی برای برانگیختن همدردی خواننده استفاده می‌کند.

در این مقاله، کوشیده‌شده‌است با نگاهی متفاوت به تحلیل زبان و سبک ادبی افرا بن، به طور عمیق به تحلیل زبان، تصویرسازی و شیوه‌ی روایتگری افرا بن پرداخته و به تأثیر این عناصر بر تجربه خواننده توجه شود.

۲ چارچوب مفهومی یا مبانی نظری پژوهش

چارچوب نظری این تحلیل به ترکیب رویکردهای روایت‌شناسی، نظریه پسااستعماری و زبان‌شناسی سوسوری می‌پردازد تا تکنیک‌های روایتی به‌کاررفته در اورونوکو را بررسی کند. از نظر روایت‌شناسی، تحلیل بر تعریف ژرار

¹ Romanticize and fetishize

ژنت از راوی مزاحم^۱ تکیه دارد که در گفتمان روایتی (۱۹۸۰) به عنوان راوی‌ای تعریف می‌شود که با قضاوت‌ها، بازتاب‌ها و نظرات شخصی مستقیماً در متن مداخله می‌کند. این سبک روایتی، اقتدار راوی را بر داستان تثبیت کرده و خواننده را به اتخاذ دیدگاه روایتی هدایت می‌کند. این نوع روایت در اورونکو برای تحکیم کنترل راوی بر متن و شکل‌دادن معنایی خاص به شخصیت اورونکو به کار می‌رود.

این رویکردهای روایت‌شناسی با نظریه‌ی زبان‌شناختی فردینان دو سوسور، به‌ویژه ماهیت رابطه‌ای زبان، ترکیب می‌شوند. طبق نظر سوسور در دوره‌ی زبان‌شناسی عمومی (۱۹۱۶)، معنا نه از ویژگی‌های ذاتی نشانه‌ها بلکه از تفاوت آن‌ها با دیگر نشانه‌ها ناشی می‌شود. در اورونکو، این مفهوم برای برجسته‌سازی تفاوت‌های اورونکو از اروپاییان و سایر افراد برده به کار می‌رود و از این طریق، هویت او به عنوان یک شخصیت هیبرید (ترکیبی) ساخته می‌شود. در اینجا، مفهوم تقلید استعماری هومی بابا که در مکان فرهنگ (۱۹۹۴) ارائه شده است، نقش کلیدی ایفا می‌کند. بابا توضیح می‌دهد که گفتمان استعماری اغلب سوژه‌های مستعمره را به گونه‌ای می‌سازد که تقریباً مشابه، اما نه کاملاً مشابه باشند. این فرآیند در اورونکو از طریق زبان رابطه‌ای به کار گرفته می‌شود تا اورونکو را به عنوان شخصیتی ستودنی اما در عین حال بیگانه نشان دهد. (Bhabha, 1994: 86)

علاوه‌براین، چارچوب نظری این تحلیل به انتقادات ادوارد سعید در شرق‌شناسی (۱۹۷۸) و گایاتری اسپیواک در آیا زیردستان می‌توانند سخن بگویند؟ (۱۹۸۸) متکی است. سعید استدلال می‌کند که گفتمان استعماری، قدرت مشاهده‌گر اروپایی را به عنوان منبع اصلی دانش مشروعیت می‌بخشد و در عین حال، سوژه مستعمره را به یک شیء قابل مطالعه تقلیل می‌دهد. این ایده در اورونکو از طریق روایت مداخله‌گر راوی مشهود است، که خود را به عنوان «شاهد عینی» و مرجع نهایی روایت معرفی می‌کند. اسپیواک نیز توضیح می‌دهد که روایت زیردستان اغلب از طریق چارچوب گفتمان‌های غالب واسطه شده و بدین ترتیب، صدای خود سوژه به حاشیه رانده می‌شود. در اورونکو، این مسأله در توصیف‌هایی مانند «بدبختی او این بود که در دنیای گمنامی افتاد که تنها قلم یک زن می‌توانست شهرت او را جشن بگیرد» (۴۵) آشکار است. این بازتاب فرازبانی،^۲ نقش راوی را به عنوان تنها حافظ میراث اورونکو برجسته می‌کند و دیدگاه‌های بومی یا جایگزین را به حاشیه می‌برد.

در نهایت، چارچوب نظری این مقاله نشان می‌دهد که چگونه تکنیک‌های روایت مزاحم و مداخله‌گر، همراه با ماهیت رابطه‌ای زبان سوسور، به ساخت هویت اورونکو به عنوان یک «برده سلطنتی» کمک می‌کنند. این تکنیک‌ها، از طریق ساخت معنا بر اساس تفاوت‌های رابطه‌ای، دیدگاه‌های اروپا محور و گفتمان استعماری را

^۱ Intrusive narrator

^۲ Metalingual

تقویت کرده و هویت اورونکو را به عنوان شخصیتی متناقض که هم ستوده و هم به حاشیه رانده شده است، تعریف می‌کند.

۳ تحلیل داده‌ها

تحلیل داده‌ها در این پژوهش با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی انجام می‌شود. این روش امکان بررسی دقیق متن اورونکو را از نظر زبان، روایت، و چارچوب‌های ایدئولوژیکی فراهم می‌کند. مراحل تحلیل داده‌ها به شرح زیر است:

- تحلیل زبان و ساختار روایت.

- تحلیل ایدئولوژیکی و پسااستعماری.

- تحلیل تأثیرات روایی.

تحلیل داده‌ها پیش‌بینی می‌کند که متن اورونکو میان نقد و تقویت گفتمان‌های استعماری در نوسان است و با استفاده از زبان و روایت، تنش میان ایدئولوژی‌های استعماری و انسانی‌سازی شخصیت‌ها را به تصویر می‌کشد. ۱-۳- خلاصه داستان

اورونکو شاهزاده‌ای نجیب از کشور گینه است که به دلیل شجاعت و مهارت‌های رزمی‌اش مورد احترام است. او عاشق دختری زیبا به نام «ایموبیندا» می‌شود، اما عشق آن‌ها با موانعی روبه‌رو می‌شود. ایموبیندا به دلیل دسیسه‌چینی پادشاه، که خود خواهان اوست، به بردگی فروخته می‌شود.

اورونکو تلاش می‌کند تا ایموبیندا را نجات دهد، اما خود نیز به دام برده‌داران می‌افتد و به همراه او به مستعمره‌ای در سورینام (آمریکای جنوبی) فرستاده می‌شود. در آنجا، او با شرایط ظالمانه بردگی مواجه می‌شود، اما همچنان شرافت خود را حفظ می‌کند.

اورونکو و ایموبیندا در نهایت ازدواج می‌کنند، اما اورونکو که نمی‌تواند زندگی در بردگی را تحمل کند، شورش را رهبری می‌کند. این قیام شکست می‌خورد و او دستگیر می‌شود. در یک تصمیم تراژیک، اورونکو ایموبیندا را می‌کشد تا از زجر بیشتر او جلوگیری کند. سپس خودش نیز به طرز وحشیانه‌ای توسط برده‌داران کشته می‌شود.

۳-۲- راوی مداخله‌گر و چارچوب‌بندی «حقیقت»

رمان اورونکو نوشته‌ی افرا بن عمیقاً با جریان‌های فرهنگی و ایدئولوژیک اواخر قرن هفدهم انگلستان در هم تنیده است و تناقضات جامعه‌ای را بازتاب می‌دهد که تحت تأثیر گسترش استعمار، نظریه‌های نوظهور نژادی و ساختارهای طبقاتی سخت شکل گرفته است. صدای روایی بن، که با مداخلات مکرر و حضور آشکار نویسنده

همراه است، تعامل پیچیده‌ای با ایدئولوژی‌های زمان خود نشان می‌دهد. این مداخلات، در عین ارائه لحظات نقد، اغلب همان فرضیات استعماری و سلسله‌مراتبی را که متن گاه به نظر می‌رسد زیر سؤال می‌برد، تقویت می‌کنند و ذهنیت دوره‌ای را آشکار می‌سازند که در تقاطع قدرت، نژاد و طبقه گرفتار شده است.

داستان اورونوکو که در پایگاه استعماری سورینام جریان دارد، در بستر جاه‌طلبی‌های امپریالیستی بریتانیا و تجارت برده‌ی فرا اطلسی/ ترانزآتلانتیک روایت می‌شود. توصیفات بن از زندگی در مزارع، ترکیبی از شیفتگی و ناآرامی اخلاقی نسبت به نظام بهره‌کشی‌ای را منعکس می‌کند که زیربنای اقتصاد استعماری است: «من اغلب این افراد نگون‌بخت را دیده‌ام و با آن‌ها صحبت کرده‌ام؛ کسانی که زیر این ستم رنج می‌برند، اما به نظر نمی‌رسد وضعیت خود را تأسف بار بدانند.» (Behn, 2003: 35)؛ هرچند این نظر در ظاهر همدلی را نشان می‌دهد، اما به‌طور ضمنی عاملیت افراد برده را تضعیف کرده و آن‌ها را منفعل یا تسلیم به سرنوشت خود نشان می‌دهد. با ارائه‌ی تفسیر شخصی درباره‌ی وضعیت احساسی آن‌ها، راوی توانایی خواننده برای ارزیابی مستقل پیامدهای اخلاقی برده‌داری را محدود می‌کند. این نوع چارچوب‌بندی، به خوبی نشان می‌دهد که چگونه صدای روایت هم‌زمان بازتاب‌دهنده و بخشی از ایدئولوژی‌های استعماری زمان خود است.

تصویرگری بن از شخصیت اورونوکو همچنین تأثیر سلسله‌مراتب نژادی نوظهور را نشان می‌دهد. تعصب اروپامحور بن در برجسته کردن برتری فیزیکی و اخلاقی اورونوکو نسبت به دیگر افراد جامعه‌ی آفریقایی آشکار می‌شود. راوی او را چنین توصیف می‌کند: «او زیبایی ذاتی‌ای داشت که از همه‌ی افراد نژاد تاریکش فراتر می‌رفت، به‌طوری که حتی کسانی که از جایگاه او اطلاعی نداشتند، از او هراس داشتند و به او احترام می‌گذاشتند.» (Behn, 2003: 14)؛ با ایده‌آل‌سازی ظاهر اورونوکو و مقایسه‌ی او با سایر آفریقایی‌ها، متن کلیشه‌ها را تقویت کرده و زیبایی و نجابت را با ارزش‌های اروپایی مرتبط می‌سازد. پژوهشگرانی مانند لورا براون معتقدند که چنین بخش‌هایی هم‌سو با ناخودآگاه بن با ایدئولوژی‌های استعماری را نشان می‌دهد، زیرا او قهرمانی اورونوکو را با چارچوب‌هایی که بر اساس معیارهای اروپایی استوار است، اعتبار می‌بخشد. (Brown, 1993: 45)

این چارچوب اروپامحور فراتر از توصیفات ظاهری گسترش می‌یابد و اورونوکو را به‌عنوان یک شخصیت نجیب سلطنتی تصویر می‌کند، که با ایدئولوژی سلطنت‌گرایی بن هم‌خوانی دارد. راوی اغلب سرنوشت اورونوکو را با سقوط پادشاهان اروپایی مقایسه می‌کند. او اورونوکو را چنین توصیف می‌کند: «شاهزاده‌ای که بدبختی‌هایش تنها برابر با فضایلش بود.» (Behn, 2003: 18)؛ این مقایسه‌ی اورونوکو با پادشاهان برکنار شده، نه تنها تمایلات سیاسی بن را بازتاب می‌دهد، بلکه خوانندگان را از طریق تفسیرهای دخالت‌گرانه‌ی او به سمت درک

خاصی از داستان هدایت می‌کند. با چارچوب‌بندی داستان اورونوکو به‌عنوان سقوط یک فرمانروای نجیب، بن به روایت، حس شکوهی می‌بخشد که آن را به تعهدات ایدئولوژیک شخصی خود پیوند می‌زند. در سراسر اورونوکو، صدای روایت بن میان نقد و همدستی در نوسان است و تحت تأثیر ذهنیت ایدئولوژیک و فرهنگی زمان خود قرار دارد. نظرات و تفسیرهای مداخله‌گرانه‌ی راوی، که اغلب با همدلی با ساختارهای استعماری همراه است، نشان‌دهنده‌ی پیچیدگی روایتی است که هم‌زمان ساختارهایی را که به نظر می‌رسد قصد نقد آن‌ها را دارد، تقویت می‌کند.

اوروناکو تا حد زیادی به راوی مداخله‌گری متکی است که درک خواننده از رویدادها، شخصیت‌ها و اخلاقیات را شکل می‌دهد. ادعای راوی درباره‌ی تجربه دست اول، مانند «من خودم شاهد بخش بزرگی از آنچه خواهید یافت، بودم»، روایت را به عنوان یک «تاریخ واقعی» تثبیت می‌کند. (Behn, 2003: 7)؛ این چارچوب‌بندی متن را به گزارشی واسطه‌ای از زندگی اوروناکو تبدیل می‌کند. همان‌طور که روس بالستر اشاره می‌کند، این ادعا بازتابی از «نیاز خودم‌محورانه‌ی راوی برای اعتباربخشیدن به نقش خود در داستان» است که در نهایت توانایی خواننده برای تفسیر مستقل از رویدادها را محدود می‌کند. با قراردادن خود در مرکز روایت، راوی دیدگاه خود را به عنوان تنها دیدگاه مشروع معرفی می‌کند.

ماهیت مداخله‌گر روایت با مفهوم راویان مداخله‌گر ژرار ژنت همسو است، که به طور منظم قضاوت‌های شخصی و تفسیرهای اخلاقی را به داستان وارد می‌کنند. راوی بن اغلب درباره رویدادها اخلاق‌گرایی می‌کند، مانند محکومیت او از خیانت استعمارگران به اوروناکو: «هیچ چیز رسواکننده‌تر از دروغ و خیانت در معاملات میان انسان‌ها نیست.» (Behn, 2003: 42)؛ با این حال، این نقد‌گزینشی بر بی‌اعتباری افراد تمرکز می‌کند، نه بر ساختارهای سیستماتیک برده‌داری و استعمار. مارگارت فرگوسن (۱۹۹۴) معتقد است که این رویکرد، بازتاب‌دهنده‌ی نقد محدودِ راوی است، زیرا بی‌عدالتی‌های گسترده‌تر بی‌پاسخ باقی می‌مانند. در حالی که راوی اعمال فریب‌کارانه افراد را محکوم می‌کند، سیستم استعماری که این خیانت‌ها را امکان‌پذیر می‌کند، زیر سوال نمی‌برد.

راوی اوروناکو را به طور مداوم در قالب ایده‌آل‌های اروپایی چارچوب‌بندی می‌کند و او را به عنوان فردی توصیف می‌کند که «هیچ چیز از وحشی‌گری در طبیعتش نبود، بلکه در همه جوانب مانند کسی رفتار می‌کرد که گویی در دادگاهی اروپایی تحصیل کرده است.» (Behn, 2003: 12)؛ در حالی که به نظر می‌رسد چنین توصیفاتی در تحسینِ اوروناکو باشد، ارزش او را وابسته به انطباق با استانداردهای مدنیت و تعالی اروپایی قرار می‌دهند. نقد ادوارد سعید در شرق‌شناسی در اینجا به‌ویژه مرتبط است، زیرا او استدلال می‌کند که روایت‌های

استعماری اغلب دیدگاه استعمارگر را به عنوان معیار مشروع دانش برتری می‌دهند و در نتیجه صداها و ارزش‌های استعمارشدگان را به حاشیه می‌رانند.

از طریق این تفسیر مداخله‌گر و گزینشی، راوی بن روایتی ایجاد می‌کند که به نقد اشکال فردی شکست‌های اخلاقی پرداخته، اما در عین حال ایدئولوژی‌های گسترده‌تر استعمار را حمایت می‌کند. چارچوب اخلاقی راوی آزادی تفسیر را محدود می‌کند و اطمینان می‌دهد که خواننده با دیدگاه او همسو می‌شود. با تمرکز بر ویژگی‌های نجیب اوروناکو که بر اساس استانداردهای اروپایی تعریف شده‌اند، متن منطقی استعماری را تقویت می‌کند که ارزش انطباق را بیش از اصلت می‌داند. این تنش میان نقد و همدستی، پیچیدگی‌های اوروناکو را به عنوان روایتی که هم بازتاب‌دهنده و هم همدست ایدئولوژی‌های استعماری زمان خود است، آشکار می‌کند.

این دوگانگی به‌ویژه در استنادهای مکرر راوی به اخلاقیات مسیحی آشکار می‌شود. برای مثال، او خیانت فردی توسط استعمارگران را محکوم می‌کند و می‌گوید: «دروغ و خیانت در معاملات میان انسان‌ها رسواکننده است.» (Behn, 2003: 42)؛ با این حال، این قضاوت‌های اخلاقی به‌طور گزینشی اعمال می‌شوند. درحالی‌که راوی شرارت فردی را نقد می‌کند، این نقد را به ساختارهای گسترده‌تر برده‌داری و بهره‌کشی استعماری گسترش نمی‌دهد. این اخلاق‌گرایی گزینشی بازتاب‌دهنده‌ی همدستی او در چارچوب استعماری است، زیرا خشونت سازمان‌یافته در برده‌داری تا حد زیادی بی‌پاسخ می‌ماند. (Brown, 1993: 45)؛ از طریق زبان راوی، بن متنی را خلق می‌کند که تناقضات زمان خود را بازتاب می‌دهد. این تنش نشان می‌دهد که چگونه زبان در اوروناکو هم به‌عنوان ابزاری برای اقناع و هم به‌عنوان مکانیسمی برای کنترل، عمل می‌کند.

رمان، روایتی سرشار از تنش دیالوژیک است که در آن تعصبات، تناقض‌ها و چارچوب‌بندی رمانتیک وقایع از سوی راوی، لایه‌ای پیچیده از داستان‌سرایی سطحی و نقدهای عمیق‌تر سازمان‌یافته ایجاد می‌کند. با الهام از مفهوم دیالوژیسم میخائیل باختین، می‌توان در این متن به بررسی انتقادی صدای راوی پرداخت و آن را به چالش کشید تا درک از زبان و تعاملات قدرت استعماری را مورد بازنگری قرار داد.

همان‌طور که باختین اشاره می‌کند: «حقیقت در ذهن یک فرد به تنهایی متولد نمی‌شود؛ بلکه در میان افراد و در فرآیند تعامل دیالوژیک شکل می‌گیرد.» (Bakhtin, 1981: 110)؛ در اورونوکو، راوی اغلب دیدگاهی محدود و متعصب ارائه می‌دهد که باعث می‌شود تناقض میان گفته‌های او و وقایعی که روایت می‌کند برجسته شود. برای نمونه، توصیف ظاهر اورونوکو تعصبات اروپا محور راوی را نمایان می‌کند: «چهره او از آن سیاه تیره و زنگاری که بیشتر مردمان آن ملت دارند، نبود، بلکه مانند چوب آبنوس براق و صیقلی بود.» (Behn, 2003: 14)؛ درحالی‌که به نظر می‌رسد راوی در حال ستایش اورونوکو است، این توصیف، ارزش‌های آفریقایی را با استفاده از استانداردهای زیبایی اروپایی کم‌ارزش جلوه می‌دهد.

این تعصبات در نگرش راوی نسبت به برده‌داری نیز دیده می‌شود، که پر از تناقض است. هرچند متن ظاهراً به نقد نظام برده‌داری می‌پردازد، اما در بسیاری از موارد آن را رمانتیک جلوه می‌دهد. برای مثال، راوی بردگان را به این شکل توصیف می‌کند: «این مردم برای من ایده‌ی کاملی از نخستین وضعیت معصومیت، پیش از آن‌که انسان بداند چگونه گناه کند، نمایان کردند.» (Behn, 2003: 8)؛ این تصویر ایده‌آل‌گرایانه، زندگی بردگان را به ایده‌ای انتزاعی تقلیل می‌دهد و رنج واقعی آن‌ها را نادیده می‌گیرد. به همین ترتیب، توصیف فرماندار انگلیسی به‌عنوان «مردی با انسانیت و عدالت، مگر جایی که احساساتش دخیل بود.» (Behn, 2003: 37)؛ به پارادوکسی اشاره دارد که در آن قدرت‌های استعماری توجیه می‌شوند، حتی در حالی که نارسایی‌های اخلاقی آن‌ها آشکار است. این تناقض‌ها نشان‌دهنده‌ی ناتوانی راوی در ارزیابی انتقادی ساختارهای قدرت استعماری است.

یکی از برجسته‌ترین نمونه‌های تعصب راوی در توصیف صحنه‌ی اعدام اورونوکو دیده می‌شود. این صحنه‌ی کلیدی با حالتی اجتناب‌ناپذیر و همزمان تراژیک روایت می‌شود: «او به آن‌ها گفت که قلبش شکسته است و آماده‌ی مرگ است، و خود را سرزنش کرد که بردگی را این چنین طولانی تحمل کرده است.» (Behn, 2003: 76)؛ لحن زیباشناسانه‌ی این روایت، هرچند همدردی برمی‌انگیزد، رنج اورونوکو را به یک نمایش تبدیل می‌کند و در آن روایت دور و بی‌تفاوت راوی در بیان شوکه‌آور و دقیق جزئیات مرگش و پیشتر دریدن شکم همسر آبستنش: «شکم او را پاره کرد و کودک را با دستان خود بیرون آورد، سپس او را روی زمین گذاشت و بوسید.» (Behn, 2003: 74)؛ و بعدتر در صحنه‌ی اعدام اورونوکو مشهود است: «آن‌ها یکی از بازوهایش را قطع کردند و او بدون لرزش یا شکایت ایستاد.» (Behn, 2003: 77)؛ همان‌طور که باختین می‌گوید: «کلمه در زبان نیمی متعلق به دیگری است... و در دهان دیگران و در زمینه‌های دیگران وجود دارد.» (Bakhtin, 1981: 293)؛ در این تصویرسازی هم، زبان راوی، اگرچه ظاهراً همدلانه است، بیشتر در خدمت منافع استعماری قرار دارد تا انسانیت اورونوکو، و او را به جای یک شخصیت کامل، به نمادی تقلیل می‌دهد.

در اورونوکو، زبان به‌طور هم‌زمان ابزاری برای سلطه و واسطه‌ای برای مقاومت است. تعصبات و چارچوب‌بندی رمانتیک راوی، واقعیت‌های خشونت استعماری را پنهان می‌کند، اما همین نقص‌ها خوانندگان را وادار می‌کند تا دیدگاه او را به چالش بکشند. همان‌طور که باختین تأکید می‌کند: «حقیقت در فرآیند تعامل دیالوژیک متولد می‌شود.» (Bakhtin, 1981: 110)؛ با بررسی انتقادی صدای راوی، خوانندگان می‌توانند لایه‌های معنایی پنهان در متن را کشف کنند که نقدهای عمیقی از ایدئولوژی‌های استعماری و آسیب‌پذیری اورونوکو در برابر سیستمی که از زبان برای حفظ قدرت استفاده می‌کند، آشکار می‌سازد.

۳-۳- آسیب‌پذیری زبانی اوروناکو

اظهار باختین که «زبان نیمه‌ی متعلق به شما و نیمه‌ی متعلق به دیگران است.» وضعیت زبانی اوروناکو را به‌خوبی نشان می‌دهد. (Bakhtin, 1981: 293)؛ درحالی‌که اوروناکو انگلیسی را روان صحبت می‌کند، فصاحت او به نقطه‌ضعفی تبدیل می‌شود، زیرا او از درک جنبه‌های ظریف و فرازبانی زبان ناتوان است. این محدودیت او را در برابر دستکاری استعمارگران که زبان را به‌عنوان ابزاری برای بهره‌کشی به‌کار می‌گیرند، آسیب‌پذیر می‌کند. اتکای او به معانی سطحی، او را نسبت به ابعاد فرهنگی و ایدئولوژیک کلمات استعمارگران نابینا می‌کند و او را در معرض خیلنت‌های مکرر قرار می‌دهد: «زبان، تنها ابزاری برای ارتباط نیست؛ بلکه حامل فرهنگ، ایدئولوژی و قدرت است. ناتوانی در درک لایه‌های پنهان و ظریف آن، فرد را در برابر سوءاستفاده و دستکاری آسیب‌پذیر می‌سازد.» (Bakhtin, 1981: 293)؛ نمونه‌ی بارز این مسأله را می‌توان در زمانی مشاهده کرد که اورونوکو به وعده‌های استعمارگران اعتماد می‌کند. با وجود تسلط او بر زبان انگلیسی، او معنای واقعی وعده‌های آن‌ها را که در بستر استعمار و استثمار ریشه دارد، درک نمی‌کند. برای مثال، زمانی که فرمانده استعمارگر به او قول آزادی می‌دهد، اورونوکو این وعده را به‌صورت سطحی و در معنای لغوی آن می‌پذیرد، بی‌آنکه از نیت واقعی پشت کلمات آگاه باشد. این اعتماد نابجا، ناشی از اتکای او به معانی ظاهری زبان، در نهایت به اسارت او منجر می‌شود. (Behn, 2003: 12)

درک زبان انگلیسی توسط اورونوکو تنها به سطحی از شایستگی زبانی محدود می‌شود که به او اجازه می‌دهد در ارتباطات اولیه مشارکت کند، اما این درک به توان اجرایی لازم برای استفاده از زبان به‌عنوان ابزاری برای نفوذ یا قدرت نمی‌رسد. با توجه به نظریه کنش‌های گفتاری جی. ال. آستین در چگونه با کلمات کار انجام می‌دهیم (۱۹۶۲)، تمایز میان کنش‌های لوکوشنری (معنای تحت‌اللفظی)، ایلوکوشنری (نیروی مدنظر گوینده، مانند وعده‌دادن یا فرمان‌دادن)، و پرلوکوشنری (تأثیری که این کلمات بر شنونده می‌گذارند) بسیار حائز اهمیت است. شکست اورونوکو در فهم معنای تحت‌اللفظی انگلیسی (لوکوشنری) نیست، بلکه در ناتوانی او برای به‌کارگیری نیروی ایلوکوشنری یا ایجاد اثرات پرلوکوشنری دلخواه است که او را در برابر ساختارهای قدرت استعماری آسیب‌پذیر می‌سازد^۱.

آسیب‌پذیری اوروناکو به‌ویژه در وعده‌های آزادی و امنیت استعمارگران مشهود است، که از آن‌ها به‌عنوان ابزارهایی برای فریب استفاده می‌کنند. نیروی ایلوکوشنری و پرلوکوشنری این اعمال زبانی، همان‌طور که جی.

نیروی ایلوکوشنری یک زبان به قصد گوینده در پس یک گفتار اشاره دارد، مانند درخواست، وعده‌دادن یا دستور دادن، در حالی که اثر پرلوکوشنری به تأثیر آن گفتار بر شنونده، مانند متقاعد کردن یا تحریک به عمل، مرتبط است. آستین اعمال ایلوکوشنری را به‌عنوان «اجرای عملی از طریق گفتن چیزی» و اعمال پرلوکوشنری را (سرل همچنین تأکید می‌کند که نیت در اعمال ایلوکوشنری، اساس Austin, 1962: 101 به‌عنوان «عملی که از طریق گفتن چیزی انجام می‌شود» تعریف می‌کند) Searle, 1969: 24 نظریه‌ی کنش گفتاری است.)

ال. آستین توضیح می‌دهد، به استعمارگران امکان می‌دهد تا از قدرت اجرایی زبان بهره‌برداری کنند. (Austin, 1962: 9)؛ برای مثال، آن‌ها اوروناکو را از امنیتش مطمئن می‌کنند، تنها برای این که او را به بردگی بگیرند. این دستکاری، استراتژی گسترده‌تر استعمارگر برای استفاده از زبان جهت ایجاد و حفظ سلطه است، و اوروناکو را به دریافت‌کننده‌ای منفعل از خطابه‌های فریبنده استعمارگران تقلیل می‌دهد. (Behn, 2003: 12)

این آسیب‌پذیری زبانی عواقب ساختاری قدرت استعماری را برجسته می‌کند، جایی که زبان به‌عنوان ابزاری برای کنترل و حذف عمل می‌کند. ناتوانی اوروناکو در پیمایش لایه‌های عمیق‌تر زبان استعمارگران، نشان‌دهنده‌ی طرد او از سیستم‌های فرهنگی و سیاسی است که اقتدار استعماری را پشتیبانی می‌کنند. همان‌طور که ادوارد سعید در شرق‌شناسی استدلال می‌کند، «قدرت‌های استعماری شرایط تعامل با مستعمره‌شدگان را تعریف و کنترل می‌کنند» و مشارکت آن‌ها در سیستم‌های دانش و زبان را که قدرت را حفظ می‌کنند، محدود می‌کنند. (Said, 2000: 32)

استعمارگران اصطلاحاتی مانند «شرافت» و «وعده» را برای منافع خود دستکاری می‌کنند و دسترسی اوروناکو به کدهای فرهنگی ضمنی که این مفاهیم را در گفتمان استعماری تعریف می‌کنند، انکار می‌کنند. (Bakhtin, 1981: 293)؛ علاوه‌براین، استعمارگران با تغییر نام اوروناکو به «سزار»، تلاش می‌کنند هویت او را پاک کنند و به چارچوب فکری خود رابه او تحمیل نمایند: «آن‌ها نامی برای او انتخاب کردند، سزار، نامی که هیچ معنایی در زبان و فرهنگ او نداشت، اما نشان‌دهنده‌ی تلاش آن‌ها برای پاک‌کردن هویت او و بازتعریفش بر اساس نظام فکری خودشان بود.» (Behn, 2003: 21)؛ این استفاده از زبان، به گفته‌ی باختین، نه تنها ابزار ارتباط، بلکه میدان قدرت و ایدئولوژی است: «زبان هرگز خنثی نیست؛ همیشه در بستری از قدرت، ایدئولوژی و تاریخ عمل می‌کند و معنا می‌گیرد.» (Bakhtin, 1981: 293)

مفهوم تقلید هومی ک. بابا بینش بیشتری درباره وضعیت متزلزل اوروناکو در نظام استعماری فراهم می‌کند. در حالی که اوروناکو زبان و هنجارهای فرهنگی استعمارگران را می‌پذیرد، این تطابق جزئی، طردشدن او را به‌جای ادغام تأکید می‌کند. بابا می‌گوید که تقلید با نشان‌دادن عدم‌تقارن، قدرت ذاتی «ابهام گفتمان استعماری را برجسته می‌کند.» (Bhabha, 1994: 94)؛ فصاحت اوروناکو، به‌جای اعطای عاملیت به او، او را در برابر شیوه‌های دستکاری‌کننده استعمارگران آسیب‌پذیرتر می‌کند، زیرا او نمی‌تواند چارچوب ایدئولوژیکی را که زبان آن‌ها حفظ می‌کند، درک کند. (Bakhtin, 1981: 293)

پویایی‌های زبانی در اوروناکو استراتژی گسترده‌تر استعماری برای استفاده از زبان به‌عنوان ابزاری برای سلطه را برجسته می‌کند. با کنترل سناریوهای فرهنگی^۱ و ابعاد فرازبانی کلماتشان، استعمارگران اقتدار خود را اعمال می‌کنند و فرودستی اوروناکو را تداوم می‌بخشند. فصاحت اوروناکو در زبان استعمارگران او را در برابر دستکاری‌های زبانی آن‌ها آسیب‌پذیرتر می‌کند: «هرچه بیشتر می‌فهمید، بیشتر دچار سردرگمی می‌شد... و او کاملاً فریب خورده بود.» (Behn, 2003: 40)؛ و یا «به محض اینکه به ساحل رسید، توسط گروه زیادی از مردم احاطه شد... که به او تکه‌ای نان و لیوانی شراب دادند... اما او به هیچ وجه به طرح بدخواهان خود شک نکرد و کوچکترین گمانه‌زنی در مورد نیت آنها نداشت.» (Behn, 2003: 32)؛ او نمی‌توانست پیچیدگی‌های فرازبانی و نیت پشت این کلمات را بفهمد.

تغییر نام اجباری اوروناکو به سزار، هم نمادی از حذف هویت فرهنگی او توسط استعمار و تطبیق او با چارچوبی است که به وسیله هنجارهای اروپایی تعیین شده است. بن می‌نویسد: «برای آینده، بنابراین، باید اوروناکو را سزار بنامم؛ زیرا فقط با این نام در دنیای غرب ما شناخته می‌شد و با این نام پذیرفته شده بود.» (Behn, 2003: 18)؛ این عمل تغییر نام، افراد را به تیپ‌هایی تقلیل می‌دهد که سلطه را تقویت می‌کنند. با محروم کردن اوروناکو از نام اصلی‌اش، استعمارگران اختیار او را برای تعریف هویت خود در چارچوبی تحمیلی از بین می‌برند، که فرایند وسیع‌تر سرکوب فرهنگی و زبانی را بازتاب می‌دهد. تغییر نام اجباری اوروناکو به «سزار» نه‌تنها نمادی از حذف هویت فرهنگی اوست، بلکه نشان‌دهنده‌ی تقلیل او به یک تیپ فرهنگی است که با نیازهای ایدئولوژیک استعمارگران سازگار باشد. این تغییر نام، از بین بردن یک هویت پیچیده و اصیل را به نفع یک نقش کلیشه‌ای در نظم سلسله‌مراتبی استعماری نشان می‌دهد.

کلیشه‌سازی، همان‌طور که بابا توضیح می‌دهد، ابزاری حیاتی برای حفظ سلطه استعماری است. او استدلال می‌کند که کلیشه‌ها نه‌تنها تفاوت‌ها را تثبیت می‌کنند، بلکه «ساختار ثبات ظاهری در یک فضای متغیر و متناقض» را به استعمارگران ارائه می‌دهند. (Behn, 2003: 94)؛ در مورد اوروناکو، تبدیل او به «سزار» به استعمارگران اجازه می‌دهد تا او را در چارچوبی تعریف کنند که قدرت آن‌ها را بازتولید می‌کند. او به جای یک شاهزاده با هویتی مستقل، به نمادی از «برده سلطنتی» تبدیل می‌شود؛ ترکیبی متناقض که هم سلطه و هم قدرت را در گفتمان استعماری منعکس می‌کند. این روند کلیشه‌سازی را می‌توان در نحوه برخورد استعمارگران با اوروناکو مشاهده کرد. او به‌عنوان یک شخصیت «باشکوه و اصیل» بازنمایی می‌شود، اما این ویژگی‌ها تنها در

به هنجارها و قواعد اجتماعی اشاره دارند که رفتار و گفتار افراد در یک فرهنگ خاص را هدایت می‌کنند. این مفهوم (Cultural Scripts) سناریوهای فرهنگی^۱؛ برای مثال، در فرهنگ ایرانی استفاده از الفاظ رسمی برای Wierzbicka, 1996 توسط آنا ویژیبتسکا توسعه یافته و بر رابطه میان زبان و فرهنگ تأکید دارد. (بزرگ‌ترها، بازتاب یک سناریوی فرهنگی مبتنی بر احترام به جایگاه اجتماعی است)

حدی مجاز است که با نظم استعماری هماهنگ باشند. همان‌طور که بابا می‌گوید، کلیشه «همواره به قدرت مسلط اجازه می‌دهد که هم تفاوت را به رسمیت بشناسد و هم بر آن غلبه کند.» (Bhabha, 1994: 95) در مورد اوروناکو، محروم کردن او از نام اصلی‌اش و تبدیل آن به «سزار»، بازتاب همین فرآیند است. این عمل، همان‌طور که میخائیل باختین استدلال می‌کند، از زبان نه به‌عنوان ابزار ارتباط، بلکه به‌عنوان ابزار سلطه استفاده می‌کند: «زبان هرگز خنثی نیست؛ همیشه در بستری از قدرت، ایدئولوژی و تاریخ عمل می‌کند و معنا می‌گیرد.» (Bakhtin, 1981: 293)؛ مرگ تراژیک اوروناکو وحشی‌گری نظام استعماری را برجسته می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه زبان و خشونت نظام‌مند با هم کار می‌کنند تا عاملیت فردی را از بین ببرند. در لحظات پایانی او، اوروناکو با ترکیبی از تحسین و تقدیر به تصویر کشیده می‌شود: «یکی از بازوهایش را قطع کردند و او بی‌حرکت ایستاد، نلرزد و اجازه داد هر کاری می‌خواهند انجام دهند، بدون این که حتی یک بار حرکت کند یا فریاد بزند.» (Ben, 2003: 77)؛ این تصویر از استقامت، در حالی که قدرت او را برجسته می‌کند، او را به یک شخصیت نمادین مقاومت کاهش می‌دهد. روایت توجه را از درد فردی و بی‌عدالتی‌های هدفمند که او متحمل می‌شود، به ظرفیت او برای تحمل وحشی‌گری استعماری معطوف می‌کند و نقش او را نه به‌عنوان یک انسان بلکه به‌عنوان نمایشی از خشونت استعماری تقویت می‌کند. (Said, 2000: 32)

رمان، راوی‌ای را معرفی می‌کند که به‌عنوان یک چهره‌ی معتبر عمل کرده و درعین حال پیچیدگی‌های ایدئولوژی‌های استعماری و نژادی را بازتاب می‌دهد. این راوی، با تلفیق تحسین آشکار و تعصب‌های پنهان، تنش میان روایت سطحی و نقدهای ضمنی خلق می‌کند. از همان آغاز، او اورونوکو را به‌عنوان یک شخصیت اغزوتیک تصویر می‌کند، نه فردی با زندگی درونی پیچیده. راوی بارها نجابت و ویژگی‌های رهبری «طبیعی» او را برجسته می‌کند، اما این توصیفات خطر تبدیل او به یک نماد را ایجاد می‌کند که مانع درک عمیق‌تر خواننده از او به‌عنوان یک فرد می‌شود. برای نمونه، راوی درباره‌ی او می‌گوید: «او تقریباً به اندازه‌ی کسی که بسیار مطالعه کرده باشد می‌دانست؛ او درباره‌ی رومی‌ها شنیده و آنان را تحسین کرده بود.» (Behn, 2003: 15)؛ با مرتبط کردن هوش اورونوکو به مراجع تاریخی و فرهنگی اروپایی، راوی او را در چارچوبی قرار می‌دهد که ارزش‌های غربی را در اولویت قرار می‌دهد و او را از ریشه‌های فرهنگی و فردیتش دور می‌کند. این الگو در توصیفات دیگر بردگان نیز دیده می‌شود، جایی که انسانیت آن‌ها نادیده گرفته می‌شود. برای مثال، راوی درباره‌ی جمعیت بومی چنین می‌گوید: «کل سرزمین، تقریباً خالی از مردم، در حالت وحشت شدیدی بود، انگار هیولایی از اعماق دریا دیده بودند.» (Behn, 2003: 8)؛ این توصیف، با استفاده از عباراتی مانند «خالی از مردم»، انسانیت بومیان را نفی کرده و واکنش آن‌ها به حضور اورونوکو را به یک غریزه‌ی حیوانی تنزل می‌دهد.

تعصب‌های راوی در برخورد با ایمویندا نیز آشکار است؛ شخصیتی که عاملیت او در روایت همواره نادیده گرفته می‌شود. غم و اندوه ایمویندا به‌جای درک عمیق، به عنوان عملی نمایشی و کم‌ارزش تصویر می‌شود. برای نمونه، راوی در مورد او چنین اظهار می‌کند: «نمی‌شد با اشک‌هایش بحث کرد، چون او از آن دسته افرادی بود که فکر می‌کردند حق دارند دوست داشته شوند.» (Behn, 2003: 39)؛ این نوع روایت‌گری، ایمویندا را از تجربیاتش جدا کرده و او را تنها به‌عنوان یک شخصیت زیبای وابسته به اورونوکو تعریف می‌کند: «ونوس سیاه زیبای ما به مارس جوانمان» (Behn, 2003: 10)؛ صدای ایمویندا در لحظات کلیدی مانند به‌بردگی گرفته‌شدن یا مرگش غایب است و خواننده را مجبور می‌کند تا دیدگاه او را از خلال شکاف‌هایی که راوی بر جای گذاشته بازسازی کند.

علاوه‌براین، راوی از طریق کودک‌نمایی مردمان بومی و چارچوب‌بندی گزینشی اوروناکو، سلسله‌مراتب استعماری را تقویت می‌کند. او جمعیت‌های بومی را «بی‌آزار و معصوم» توصیف می‌کند و آن‌ها را به‌عنوان شخصیت‌هایی کودکانه نشان می‌دهد که قادر به مقاومت یا پیچیدگی نیستند.» (Behn, 2003: 6)؛ درعین‌حال، راوی اوروناکو را با همسوکردن ویژگی‌های او با استانداردهای اروپایی ارتقا می‌دهد و ادعا می‌کند که او «هیچ چیز از وحشی‌گری در طبیعتش نداشت، بلکه در همه جوانب مانند کسی رفتار می‌کرد که گویی در دادگاهی اروپایی تحصیل کرده است.» (Behn, 2003: 12)؛ در حالی که این توصیفات تلاش می‌کنند اوروناکو را نجیب نشان دهند، به‌طورهمزمان میراث آفریقایی او را کم‌ارزش می‌کنند و ارزش او را با توجه به ایده‌آل‌های اروپایی اندازه‌گیری می‌کنند. ادوارد سعید این تعاملات را بیشتر روشن می‌کند و بیان می‌کند که «گفتمان‌های غالب، صدای روایت‌گر را به‌عنوان معیار دانش مشروع برتری می‌دهند.» (Said, 2000: 32)؛ زبان راوی، در حالی که ظاهراً تحسین‌آمیز است، انعکاسی از یک تحقیر نهفته است که ساختارهای قدرت استعماری را تقویت می‌کند. با اولویت‌دادن به هنجارهای فرهنگی اروپایی به‌عنوان معیار نجابت و مدنیت، متن همان سلسله‌مراتبی را که ادعا می‌کند نقد می‌کند، تقویت می‌کند.

همان‌طور که لیزا زانشاین در چرا داستان می‌خوانیم اشاره می‌کند، راویان غیرقابل اعتماد باعث می‌شوند که خوانندگان به صورت متافکری (تفکر درباره‌ی تفکر) عمل کنند، اعتبار روایت را زیر سؤال ببرند و تفسیرهای خود را بسازند. این فرآیند متافکری، هرچند احتمالاً از سوی بن‌عامدانه نبوده، خوانندگان را به تأمل انتقادی درباره‌ی حذف ایمویندا و پیامدهای اخلاقی آن دعوت می‌کند. همان‌طور که پل ریکور در زمان و روایت بیان می‌کند، روایت‌گری عملی شناختی است که درک ما از علیت و عاملیت را بازسازی می‌کند.

در نهایت، تعصب‌ها و دیدگاه محدود راوی مانع از آن می‌شود که اورونوکو بتواند به‌طور کامل خوانندگان را با تجربیات شخصیت‌هایش درگیر کند. این چارچوب‌گذاری او را اگزوتیک کرده و انسانیت و عاملیت او را محدود

می‌کند و مانع از آن می‌شود که خوانندگان به‌طور کامل با رنج و مبارزات آن‌ها هم‌ذات‌پنداری کنند. با این حال، همین نقص‌ها خوانندگان را وادار می‌کند تا روایت را به صورت انتقادی بررسی کنند، دیدگاه‌های شخصیت‌های به حاشیه‌رانده‌شده را بازسازی کنند و نقدهای نهفته‌ی متن نسبت به استعمار و سرکوب جنسیتی را آشکار سازند. این فرآیند به خوبی با مشاهدات ریکور و زانشاین درباره‌ی مطالبات تفسیری‌ای که راویان مداخله‌گر ایجاد می‌کنند همخوانی دارد و نشان می‌دهد که چگونه روایت‌گری خود بر درک ما از عاملیت، قدرت و حقیقت تأثیر می‌گذارد.

این راوی مداخله‌گران چیزهای را بازتاب می‌دهد که لورا براون آن را «محدودیت‌های نقد استعماری» می‌نامد، جایی که روایت‌ها بر شکست‌های اخلاقی فردی تمرکز می‌کنند، در حالی که سرکوب ساختاری را نادیده می‌گیرند. (Brown, 1993: 45)

نقطه مرکزی این فرایند تصویرسازی راوی از اوروناکو است، که ارزش او را از طریق تطابقش با ایده‌آل‌های اروپایی تعریف می‌کند. روایت در نهایت با نابودی عاملیت اوروناکو به اوج خود می‌رسد، چرا که سرنوشت نهایی او—مشخص شده با اعدام وحشیانه او—کنترل تمام‌عیار نظام استعماری را به تصویر می‌کشد. استواری او در حین اعدام، که به‌عنوان «اجازه دادن به آن‌ها برای انجام بدترین کارها، بدون حتی یک حرکت یا فریاد» توصیف می‌شود، قدرت و کرامت او را نشان می‌دهد، اما همچنین اثرات غیرانسانی‌کننده خشونت استعماری را برجسته می‌کند. (Behn, 2003: 77)؛ مرگ او هم نقدی بر بی‌رحمی استعماری است و هم تأییدی بر قدرت آن، زیرا به‌عنوان نمایشی ارائه می‌شود که اقتدار استعمارگران را دوباره تأیید می‌کند. این پایان تراژیک، غیرممکن بودن خودمختاری در چارچوب استعمار را برجسته می‌کند.

۳-۴- انتخاب‌های تایپوگرافی و ساختاری

افرا بن در اوروناکو از تکنیک‌های تایپوگرافی مانند استفاده از حروف بزرگ، ایتالیک و نشانه‌گذاری برای کنترل روایت و هدایت خواننده در چارچوب ایدئولوژیکی خاص خود بهره می‌گیرد. این تکنیک‌ها نه تنها خواننده را به تفسیری مشخص از شخصیت‌ها و رویدادها هدایت می‌کنند، بلکه روایت را با اقتدار بیشتری ارائه می‌دهند و لحظات خاصی را برجسته می‌کنند. حروف بزرگ در اوروناکو برای تأکید بر موقعیت اجتماعی و ویژگی‌های استثنایی شخصیت‌ها، به‌ویژه اوروناکو، استفاده می‌شود. برای مثال، افرا بن در ارجاع به اوروناکو از کلماتی مانند «ژنرال» یا «شاهزاده» با حروف بزرگ استفاده می‌کند تا جایگاه والای او را در متن تثبیت کند:

"He was, indeed, by birth a Prince, as noble as the rest of the world, but by his education and virtues, the most illustrious that ever was born of Africa" (Behn, 2003: 10).

اینجا، استفاده از حروف بزرگ برای "Prince" نه تنها بر بزرگی شخصیت اوروناکو تأکید می‌کند، بلکه او را در جایگاهی بالاتر از هنجارهای نژادی استعماری قرار می‌دهد. این انتخاب تایپوگرافی اوروناکو را به نمادی از شکوه و عظمت تبدیل می‌کند، اما در چارچوبی که به طور ضمنی توسط استعمارگران تحمیل شده است. افرا بن برجسته کردن موقعیت اوروناکو به عنوان یک شاهزاده یا ژنرال از طریق حروف بزرگ، او را به یک شخصیت قهرمان گونه در متن تبدیل می‌کند، اما در عین حال او همان طور که ادوارد سعید در شرق شناسی اشاره می‌کند، بازنمایی او به عنوان «دیگری» نه تنها کلیشه‌ای است، بلکه به دقت کنترل می‌شود تا قدرت استعمارگر را حفظ کند: «شرق نه به عنوان یک واقعیت مستقل، بلکه به عنوان محصول گفتمان غرب تعریف می‌شود.» (Said, 40: 2000)؛ اوروناکو در متن به عنوان یک شخصیت استثنایی نمایش داده می‌شود، اما این استثنائات تنها در قالبی که نظم استعماری تعیین کرده، قابل پذیرش است.

ایتالیک هم در متن برای برجسته کردن قضاوت‌ها، تعصبات یا دیدگاه‌های ذهنی راوی استفاده می‌شود. این سبک تایپوگرافی به خواننده کمک می‌کند تا لحن یا تأکیدات خاص راوی را درک کند. برای مثال:

"He was truly as ugly as his master." (Behn, 2003: 23)

در اینجا، استفاده از ایتالیک در عبارت "truly" بر قضاوت شخصی راوی تأکید می‌کند و تعصب او را نسبت به افراد خاص در متن نشان می‌دهد. این روش، صمیمیت و احساسی بودن روایت را تقویت می‌کند و صدای راوی را به طور فعال در ذهن خواننده حک می‌کند. همچنین، افرا بن از ایتالیک برای برجسته کردن بخش‌هایی از دیالوگ یا توصیفاتی استفاده می‌کند که از نظر ایدئولوژیکی مهم هستند. برای مثال، هنگام اشاره به افکار استعمارگران در مورد اوروناکو:

"They called him Caesar, a name that would better suit their taste and understanding." (Behn, 2003: 21)

اینجا، تأکید بر "their taste and understanding" به حالت ایتالیک، تعصب و دستکاری فرهنگی استعمارگر را نشان می‌دهد و به خواننده کمک می‌کند که بر این لایه خاص از متن تمرکز کند. همچنین، نشانه گذاری، به ویژه علامت تعجب و سوالات بلاغی، ابزار مهمی برای تأثیرگذاری احساسی بر خواننده است. برای مثال:

"What could be more surprising than this?! The Prince of such a noble lineage, sold to slavery!" (Oroonoko 29)

سوال بلاغی و علامت تعجب در این جمله، حیرت و ناامیدی راوی را برجسته می‌کند و خواننده را تشویق می‌کند که با این احساسات همدردی کند. این استراتژی باعث می‌شود که متن احساسات راوی را بازتاب داده و

وقایع را از منظر او تفسیر کند. همچنین استفاده از علامت‌های تعجب در متن به ایجاد ریتمی پویا کمک می‌کند که خواننده را درگیر می‌سازد. به‌عنوان مثال:

"Oh! What misfortunes lie ahead for this noble soul?!" (Behn, 2003: 31)

علامت‌های تعجب و سوالات بلاغی، تنش احساسی و تراژدی موجود در داستان را تقویت کرده و خواننده را به واکنشی احساسی وامی‌دارد. این استراتژی‌ها، سبکی پویا ایجاد می‌کنند که خواننده را دعوت می‌کند تا به شکلی احساسی با دیدگاه راوی ارتباط برقرار کرده و به‌طور ضمنی، تفسیرش از وقایع هدایت شود. (Pacheco, 1994: 491)

۴- نتیجه‌گیری

درحالی‌که روایت بن لحظاتی از نقد ارائه می‌دهد، در نهایت مکانیزم‌های سلطه استعماری را با استفاده از زبان برای پنهان کردن سرکوب نظام‌مند و توجیه نظم موجود بازتاب می‌دهد. از طریق نقدِ گزینشی، چارچوب‌بندی اروپامحور و تکیه بر سلسله‌مراتب استعماری، اوروناکو نقش پیچیده و متناقض زبان را در شکل‌دادن به قدرت، هویت و مقاومت نشان می‌دهد. متن از خواننده دعوت می‌کند تا با این تنش‌ها درگیر شود و به‌عنوان بازتابی از زمینه تاریخی خود و نقد نیروهایی که نظام‌های استعماری را حفظ می‌کنند، عمل می‌کند.

منابع

- آراوامودان، س، (۱۹۹۵)، «اورونکو و تلاقی‌های استعماری»، مطالعات فرهنگی قرن هجدهم، ۲۴، ۵۵-۳۳.
- آستین، ج. ال، (۱۹۶۲)، «چگونه با واژه‌ها کار انجام دهیم»، آکسفورد: انتشارات دانشگاه آکسفورد.
- باختین، م. (۱۹۸۱)، «تخیل دیالوژیک: چهار مقاله (م. هولکویست، ویراستار؛ ک. ام‌رسون و م. هولکویست، مترجمان)»، آستین: انتشارات دانشگاه تگزاس.
- بالاستر، ر، (۱۹۹۲)، «اشکال اغواگر: داستان‌نویسی عاشقانه‌ی زنان از ۱۶۸۴ تا ۱۷۴۰»، آکسفورد: انتشارات کلارندون.
- بن، آ، (۲۰۰۳)، «اورونکو: یا، برده‌ی سلطنتی (ج. تاد، ویراستار)»، لندن: پنگوئن کلاسیکز.
- بهابها، ه. ک، (۱۹۹۴)، «موقعیت فرهنگ»، لندن: روتلج.
- براون، ل، (۱۹۹۳)، «پایان‌های امپراتوری: زنان و ایدئولوژی در ادبیات انگلیسی اوایل قرن هجدهم»، ایتاکا: انتشارات دانشگاه کرنل.
- فرگوسن، م، (۱۹۹۴)، «دسته‌بندی‌های نژاد، طبقه و جنسیت در اورونکو». در م. هندریکس و پ. پارکر (ویراستاران)، زنان، نژاد و نوشتار در دوره‌ی اوایل مدرن، صص. ۲۲۴-۲۰۹، لندن: روتلج.
- ژنت، ژ، (۱۹۸۰)، «گفتمان روایی: جستاری در روش»، ترجمه: ج. ای. لوین، ایتاکا: انتشارات دانشگاه کرنل.
- هیوز، د، (۲۰۰۶)، «رنج و اخلاق در اورونکو»، نقد ادبی انگلیسی مدرن، ۲۹(۱)، ۷۲-۵۱.
- پاچکو، آ، (۱۹۹۴)، «سلطنت‌گرایی و شرافت در اورونکوی آفرا بن». مطالعات در ادبیات انگلیسی، ۱۹۰۰-۱۵۰۰، ۳۴(۳)، ۴۹۱-۵۰۶.
- سعید، ا، (۲۰۰۰)، «شرق‌شناسی»، ترجمه: ع. گواهی، طرح نو: تهران.
- سرل، ج، ر، (۱۹۶۹)، «افعال گفتاری: جستاری در فلسفه‌ی زبان». کمبریج: انتشارات دانشگاه کمبریج.
- اسپنسر، ج، (۱۹۸۶)، «ظهور رمان‌نویس زن: از آفرا بن تا جین آستن»، آکسفورد: انتشارات بلکول.
- اسپووک، گ. چ، (۱۹۸۸)، «آیا زیرسلطه می‌تواند سخن بگوید؟»، نشریه‌ی نقد پسااستعماری.
- تاد، ج، (۱۹۹۶)، «زندگی پنهان آفرا بن»، لندن: روتلج.

- ویرزیکا، آ، (۱۹۹۷)، «درک فرهنگ‌ها از طریق واژه‌های کلیدی‌شان: انگلیسی، روسی، لهستانی، آلمانی و ژاپنی»، آکسفورد: انتشارات دانشگاه آکسفورد.
- زلاتار، س، (۱۹۹۷)، «تلاقی‌های استعماری: تحلیل ادبی اورونکو»، نشریه‌ی نقد ادبی تطبیقی، ۴۲، ۹۵-۷۸.
- زونشاین، ل، (۲۰۰۶)، «چرا داستان می‌خوانیم: نظریه‌ی ذهن و رمان»، کلمبوس: انتشارات دانشگاه ایالتی اوهایو.

References

- Aravamudan, S. (1999). *Tropicopolitans: Colonialism and agency, 1688–1804*. Duke University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv11vc798>
- Austin, J. L. (1962). *How to do things with words*. Oxford University Press.
- Bakhtin, M. M. (1981). *The dialogic imagination: Four essays* (C. Emerson & M. Holquist, Trans.; M. Holquist, Ed.). University of Texas Press.
- Ballaster, R. (1992). *Seductive forms: Women's amatory fiction from 1684 to 1740*. Clarendon Press.
- Behn, A. (2003). *Oroonoko: Or, the royal slave* (J. Todd, Ed.). Penguin Classics. (Original work published 1688)
- Bhabha, H. K. (1983). The other question: Stereotype, discrimination and the discourse of colonialism. In *The politics of theory* (pp. 89–118). Routledge.
- Bhabha, H. K. (1994). *The location of culture*. Routledge.
- Brown, L. (1993). *Ends of empire: Women and ideology in early eighteenth-century English literature*. Cornell University Press.
- Ferguson, M. (1991). Juggling the categories of race, class and gender: Aphra Behn's *Oroonoko*. *Women's Studies*, 19(2), 159–181. <https://doi.org/10.1080/00497878.1991.9978863>
- Ferguson, M. (1994). Categories of race, class, and gender in *Oroonoko*. In M. Hendricks & P. Parker (Eds.), *Women, race, and writing in the early modern period* (pp. 209–224). Routledge.
- Genette, G. (1980). *Narrative discourse: An essay in method* (J. E. Lewin, Trans.). Cornell University Press.
- Hughes, D. (2002). Race, gender, and scholarly practice: Aphra Behn's *Oroonoko*. *Essays in Criticism*, 52(1), 1–22. <https://doi.org/10.1093/eic/52.1.1>
- Hughes, D. (2006). Suffering and ethics in *Oroonoko*. *Modern English Literary Criticism*, 29(1), 51–72.
- Iwanisziw, S. B. (2006). *Oroonoko: Adaptations and offshoots* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781351151962>
- Pacheco, A. (1994). Royalism and honor in Aphra Behn's *Oroonoko*. *Studies in English Literature, 1500–1900*, 34(3), 491–506.
- Said, E. W. (2000). *Orientalism* (A. R. Gawahi, Trans.). Tarh-e No. (Original work published 1978)
- Searle, J. R. (1969). *Speech acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge University Press.

- Spencer, J. (1986). *The rise of the woman novelist: From Aphra Behn to Jane Austen*. Blackwell.
- Spivak, G. C. (1988). Can the subaltern speak? In C. Nelson & L. Grossberg (Eds.), *Marxism and the interpretation of culture* (pp. 271–313). University of Illinois Press.
- Todd, J. (1996). *The secret life of Aphra Behn*. André Deutsch.
- Wierzbicka, A. (1997). *Understanding cultures through their key words: English, Russian, Polish, German, and Japanese*. Oxford University Press.
- Zlata, S. (1997). Colonial intersections: A literary analysis of Oroonoko. *Comparative Literature Review*, 42, 78–95.
- Zunshine, L. (2006). *Why we read fiction: Theory of mind and the novel*. Ohio State University Press.